

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อประยุกต์ แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในกระบวนการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย (Target group) การศึกษาครั้งนี้ ได้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและผู้เข้ามาเรียนรู้รับฟังการบรรยายและเยี่ยมชมโครงการเลี้ยงกบเพื่อสมดุลตามธรรมชาติมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกร จำนวน 20 ครอบครัว และผู้เยี่ยมชมโครงการฯ จำนวน 120 คน รวมทั้งหมด 140 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure interview) และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้จากการบรรยายและศึกษาดูงานเรื่องอาชีพการเลี้ยงกบการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการศึกษาจากทฤษฎี แนวคิดและการทบทวนเครื่องมือในรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 2 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์เกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงกบในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 20 ครอบครัว ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบ

ตอนที่ 2 กระบวนการเลี้ยงกบ

ตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในอาชีพการเลี้ยงกบ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้จากการบรรยายและศึกษาคูงานเรื่อง อาชีพการเลี้ยงกบและการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงใน โครงการเลี้ยงกบเพื่อความ สมดุล ตามธรรมชาติ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง และการ วิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยใช้ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้ 1) ค่าความถี่ (Frequencies) 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ค่าร้อยละ (Percentage) และ 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

เพื่ออธิบายจำแนกประเภทข้อมูลและให้ทราบกระบวนการเลี้ยงกบ การประยุกต์ใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบตามวัตถุประสงค์ของ การศึกษา สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบ เพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปรากฏ ผลการวิเคราะห์มีสาระสำคัญสรุป ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง กบจำนวน 20 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายทั้งหมดมีอายุระหว่าง 45 –55 ปี และมีสถานภาพ สมรสทั้งหมดเช่นกัน ส่วนการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับประถมศึกษา การเลี้ยงกบส่วนใหญ่ ถือว่าเป็น อาชีพเสริมและมีความรู้หรือประสบการณ์ การเลี้ยงกบมาเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี

ตอนที่ 2 กระบวนการเลี้ยงกบ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า กลุ่มเป้าหมายมีการวางแผน จัดการฟาร์มในการเลี้ยงกบ ส่วนใหญ่ศึกษาจากการดูงาน รองลงมาคือ ศึกษาด้วยตัวเอง สถานที่ทำ การเลี้ยงกบ เป็นแบบบ่อกระชังใช้เนื้อที่ประมาณ 3 x 4 ตารางเมตร จำนวน 1-2 กระชังขึ้นไป คนงานเลี้ยงกบใช้ 1 คน แหล่งเงินทุนและจำนวนเงินที่นำมาลงทุนในการเลี้ยงกบ คือ เงินทุน ในระบบ สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้เลี้ยงกบส่วนใหญ่ ได้จากวัตถุประสงค์สังเคราะห์ ขึ้นมาด้านกระบวนการมีการคัดเลือกพันธุ์กบพันธุ์กบที่ใช้เลี้ยง คือ กบพันธุ์ผสมคือกบนาผสมกบ งาน ระยะการเลี้ยงกบในแต่ละรุ่น ใช้เวลาประมาณ 2.5 เดือน ถึง 3 เดือน กบจำนวนแต่ละรุ่น ประมาณ 1,000 ตัว ถึง 5,000 ตัว การคัดขนาดครั้งแรก เมื่อกบอายุประมาณ 30 ถึง 40 วัน ส่วน ระยะเวลาการให้อาหารกบ คือ เช้า-เย็น และการเปลี่ยนถ่ายน้ำในบ่อกบวันละ 1 ครั้ง มีการปฏิบัติ ตามขั้นตอนการเลี้ยงลูกอ๊อด ลูกกบ กบขุน ทุกขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ส่วนการได้รับและติดตาม ข้อมูลการตลาดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้านการใช้บริการขนส่ง เพื่อจัดจำหน่าย ใช้รถยนต์ ด้าน ผลผลิต พบว่า กบมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะจำหน่ายต่างประเทศ จึงไม่มีการแปร รูปกบในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการเลี้ยงกบ พบว่า ความพอประมาณ กลุ่มเป้าหมายมีการจัดการฟาร์มเลี้ยงกบเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ ความมีเหตุผลมีการพิจารณาสถานที่เลี้ยงกบจากที่ใกล้แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือน ความมีภูมิคุ้มกันมีวิธีป้องกันโรคโดยการใช้สมุนไพร ส่วนเมื่อราคาตกต่ำ มีการปฏิบัติเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันโดยเลี้ยงกบให้ปริมาณน้อยลง เพื่อคู่ทางเชิงรุกและเชิงรับการตลาด มีการเรียนรู้เรื่องการเลี้ยงกบเพื่อความรอบรู้ด้วยตัวเอง รongลงมาจากการศึกษาดูงาน และมีหลักปฏิบัติคุณธรรมในอาชีพการเลี้ยงกบ คือ ส่วนใหญ่ ซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ รongลงมาคือ ผลผลิตกบที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของแนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษากระบวนการเลี้ยงกบ การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติสามารถสรุป ได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านกระบวนการเลี้ยงกบ ได้แก่ การวางแผนที่ไม่รัดกุม ขาดความรอบคอบ สถานที่สร้างบ่อกบไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างบ่อกบ วัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ไม่สอดคล้องและเหมาะสมเท่าที่ควร ขาดการสนับสนุนด้านแหล่งทุน ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญในการเลี้ยงกบ ขาดความรู้ในการเตรียมการ ขาดความรู้ด้านคัดเลือกพันธุ์กบ การบริหารจัดการฟาร์มเลี้ยงกบไม่ดี ต้องการหาตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้น การขนส่งมีต้นทุนสูงเนื่องจากน้ำมันแพง ในศูนย์ศิลปาชีพ ไม่มีการแปรรูปกบเพื่อเพิ่มมูลค่า ผลผลิตกบที่มีคุณภาพและปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการเลี้ยงกบ ของกลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ควรให้ผู้ที่มีความรู้และความชำนาญมาให้คำแนะนำและอบรมเป็นครั้งคราวทั้งกรมประมง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรเข้ามาช่วยให้คำแนะนำด้านการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิตและการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่าย เพื่อหาสถานที่ทำบ่อกบบแบบบ่อปูนปูด้วยกระเบื้องสีขาว และมีอำนาจต่อรองกับบริษัทที่ส่งกบออกบริษัทอาหารกบสำเร็จรูปและตลาดกบภายในประเทศและต่างประเทศ ควรมีจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงกบที่ได้จากธรรมชาติเพราะจะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น พืชน้ำ กล้วยขน ใบกล้วย ใบมะพร้าว ผักตบชวา เป็นต้น ควรจัดหาแหล่งทุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกบภายในโครงการ และให้ความรู้ด้านการคัดเลือกพันธุ์กบควรเพิ่มศักยภาพและได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ทั้งความรู้และ

ประสบการณ์ในการบริหารจัดการ ควรศึกษาความต้องการของตลาดกบ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ควรลดต้นทุนการขนส่ง โดยการขนส่งที่ละปริมาณมาก ๆ ควรมีการจัดตั้งโรงงานแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น การทำกบกระป๋อง การแช่แข็งออกไปต่างประเทศ ควรผลิตกบที่มีปริมาณและคุณภาพ ที่เพียงพอต่อตลาดและได้รับการยอมรับในคุณภาพกบ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ควรมีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกบแบบเป็นรูปธรรมควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้บริโภคกบ และส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงกบ

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญบรรยาย และศึกษาดูงานเรื่องอาชีพการเลี้ยงกบและการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุล ตามธรรมชาติ ณ ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยพบสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ที่ได้รับจากการฟังบรรยายเรื่องการเลี้ยงกบ ได้แก่ ความรู้ด้านกระบวนการเลี้ยงกบ ได้แก่ การวางแผนการเลี้ยงกบ เช่น แหล่งทุน แรงงาน สถานที่สร้างบ่อกบ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงกบ เป็นต้น การเตรียมการเลี้ยงกบ ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์กบ การจัดการระหว่างการเลี้ยงกบ การจัดจำหน่ายและการหาตลาด ฯลฯ การปฏิบัติตามขั้นตอนการเลี้ยงกบ ได้แก่ 1) เดือนที่หนึ่ง เป็นขั้นตอนการเลี้ยงลูกอ๊อด 2) เดือนที่สอง เป็นขั้นตอนการอนุบาลลูกกบ 3) เดือนที่สาม เป็นขั้นตอนการเลี้ยงกบขุน การขนส่งกบ ได้แก่ การขนส่งทางรถยนต์ และส่งกบออกต่างประเทศโดยเครื่องบิน การแปรรูปกบเพื่อเพิ่มมูลค่า ที่โครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ยังไม่มีการแปรรูปกบ การปฏิบัติตามขั้นตอนการเลี้ยงกบอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน ทำให้ได้ผลผลิตกบที่มีปริมาณ และคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

2. การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเลี้ยงกบ ได้แก่

2.1 การวางแผนเรื่องทุนที่มีความพอประมาณ พอดี ที่ไม่น้อยจนเกินไป และไม่มากจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น สำหรับการเลี้ยงกบในระดับพอประมาณกับทุนและแรงงานที่มี ได้แก่ การสร้างบ่อกบ การใช้แรงงานในครัวเรือน การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้จากธรรมชาติ เป็นต้น

2.2 ความมีเหตุผลในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับความเพียงพอ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล โดยพัฒนาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผล ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ ในการเลี้ยงกบทุกขั้นตอน อย่างรอบคอบ

2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเลี้ยงกบ ได้แก่ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยง จากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลในการเลี้ยง เช่น การป้องกันโรคของกบ การติดตามราคากบจากตลาดกบ เป็นต้น

2.4 การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาโดยเงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นการปฏิบัติในการเลี้ยงกบ ได้แก่ การเตรียม การอบรม การจัดการระหว่างเลี้ยง การขนส่ง การแปรรูป การตลาดและการจัดจำหน่าย การควบคุมคุณภาพกบและปริมาณกบ โดยรวมถึงผลผลิตกบทั้งหมด

2.5 การมีคุณธรรมจริยธรรมในการเลี้ยงกบ ด้วยเป็นเงื่อนไขที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบในผลผลิตกบที่มีคุณภาพ มีบริการหลังการขาย มีความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต

ตอนที่ 5 ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้จากการบรรยายและศึกษาคูณอาชีพการเลี้ยงกบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้จากการบรรยายและการศึกษาคูณอาชีพการเลี้ยงกบ ระดับความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณากระบวนการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการเลี้ยงกบพบว่า อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ยกเว้น การเลี้ยงลูกอ๊อดพึงพอใจระดับปานกลาง

ตอนที่ 6 แนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบเพื่อการเรียนรู้ ผลการศึกษาปัญหาแล้วผู้วิจัยได้นำมาเสนอเป็นแผนกลยุทธ์แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามขั้นตอน ได้ดังนี้

1. การจัดวางกลยุทธ์ หรือ การวางแผนกลยุทธ์
 - 1.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายในเพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อน
 - 1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาสและอุปสรรค
 - 1.3 การกำหนดวิสัยทัศน์ และภารกิจ เป้าหมายการวางแผนกลยุทธ์ยุทธศาสตร์
 แนวทางการพัฒนา กลยุทธ์ การสร้างองค์ความรู้และแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบ
 - 1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนกลยุทธ์
 - 1.5 การวิเคราะห์และเลือกกำหนดกลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนา
2. การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
 - 2.1 การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน
 - 2.2 การวางแผนปฏิบัติการ ที่ระบุกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการ
 - 2.3 การปรับปรุง พัฒนาชุมชน เช่น ในด้าน โครงสร้าง ระบบงาน ทรัพยากร บุคคล วัฒนธรรมองค์กรและปัจจัยการบริการต่าง ๆ ในชุมชน
3. การควบคุมและประเมินผลแผนกลยุทธ์
 - 3.1 การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์

3.2 การติดตามสถานการณ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปซึ่งอาจทำให้ต้องมีการปรับแผนกลยุทธ์

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ กระบวนการเลี้ยงกบและการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการเลี้ยงกบ นำมาจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติตำบลเกาะเกิดอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

เป็นชุมชน ที่มีความเป็นเลิศในทางอาชีพการเลี้ยงกบ โดยยึดแบบอย่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้เป็นสังคมสันติสุขและมั่นคง

พันธกิจ

1. ส่งเสริมชุมชนประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการมีอาชีพการเลี้ยงกบ
2. เพื่อการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายโอกาส
3. ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อาชีพการเลี้ยงกบ

ยุทธศาสตร์

1. การสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
2. การสร้างท้องถิ่นให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการเผยแพร่ความรู้ผลิตกบไทย และแปรรูปกบที่มีคุณภาพเพื่อส่งออก
2. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้อาชีพการเลี้ยงกบทั้งในต่างประเทศและในประเทศ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของความรู้ที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการเลี้ยงกบ
2. ร้อยละของเกษตรกรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียงในกระบวนการเลี้ยงกบได้อย่างถูกต้อง

3. ร้อยละของรายได้เพิ่มจากการผลิตกบไทยเพื่อส่งออก 30

4. ระดับความสำเร็จในการสร้างแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบใน โครงการเลี้ยงกบ

เพื่อความสมดุลตามธรรมชาติและหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย

จากการเรียนรู้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เกิดความเจริญมั่นคงอย่างยั่งยืน มีรายได้ ปี 2549 - 2551 ร้อยละ 30 จำแนกเป็น ปี 2549 ร้อยละ 10 ปี 2550 ร้อยละ 10 ปี 2551 ร้อยละ 10

กลยุทธ์

ส่งเสริมความรู้และพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบจนประชาชนผู้ที่สนใจ ชุมชนมีอาชีพเลี้ยงกบสามารถพึ่งตนเองได้ โดยยึดแบบอย่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการและกิจกรรมที่รองรับเพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพกบไทย

1. ส่งเสริมการผลิตโดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่ดี
2. การทำความสะอาดบ่อ
3. การจัดการระบบน้ำ
4. การตรวจสอบมาตรฐานฟาร์ม

กิจกรรมรองรับ

1. โครงการพัฒนาปรับปรุงและบำรุงพ่อแม่พันธุ์
2. โครงการแหล่งเรียนรู้อาชีพการเลี้ยงกบ
3. โครงการจัดทำบ่อพักเก็บกักน้ำ เพื่อใช้ในบ่อเลี้ยงกบ

การพัฒนาระบบตลาดกบไทย

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการขาย

กิจกรรมรองรับ

โครงการพัฒนา Webster รองรับการค้าจำหน่ายกบผ่าน E-commerce หรือ I-T

การพัฒนาและการแปรรูปกบไทย

1. การพัฒนาการทำกบกระป๋อง
2. การพัฒนาคุณภาพกบเพื่อส่งออก
3. การแปรรูปเพิ่มมูลค่าเพื่อการส่งออก

กิจกรรมรองรับ

โครงการสร้างฐานข้อมูลระบบสารสนเทศเรื่องการเลี้ยงกบครบวงจร

การวิจัยและพัฒนา

1. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตกบไทยเพื่อเพิ่มมูลค่า

กิจกรรมรองรับ

โครงการศูนย์ข้อมูลการศึกษาวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี เกี่ยวกับสมุนไพรมกไทย

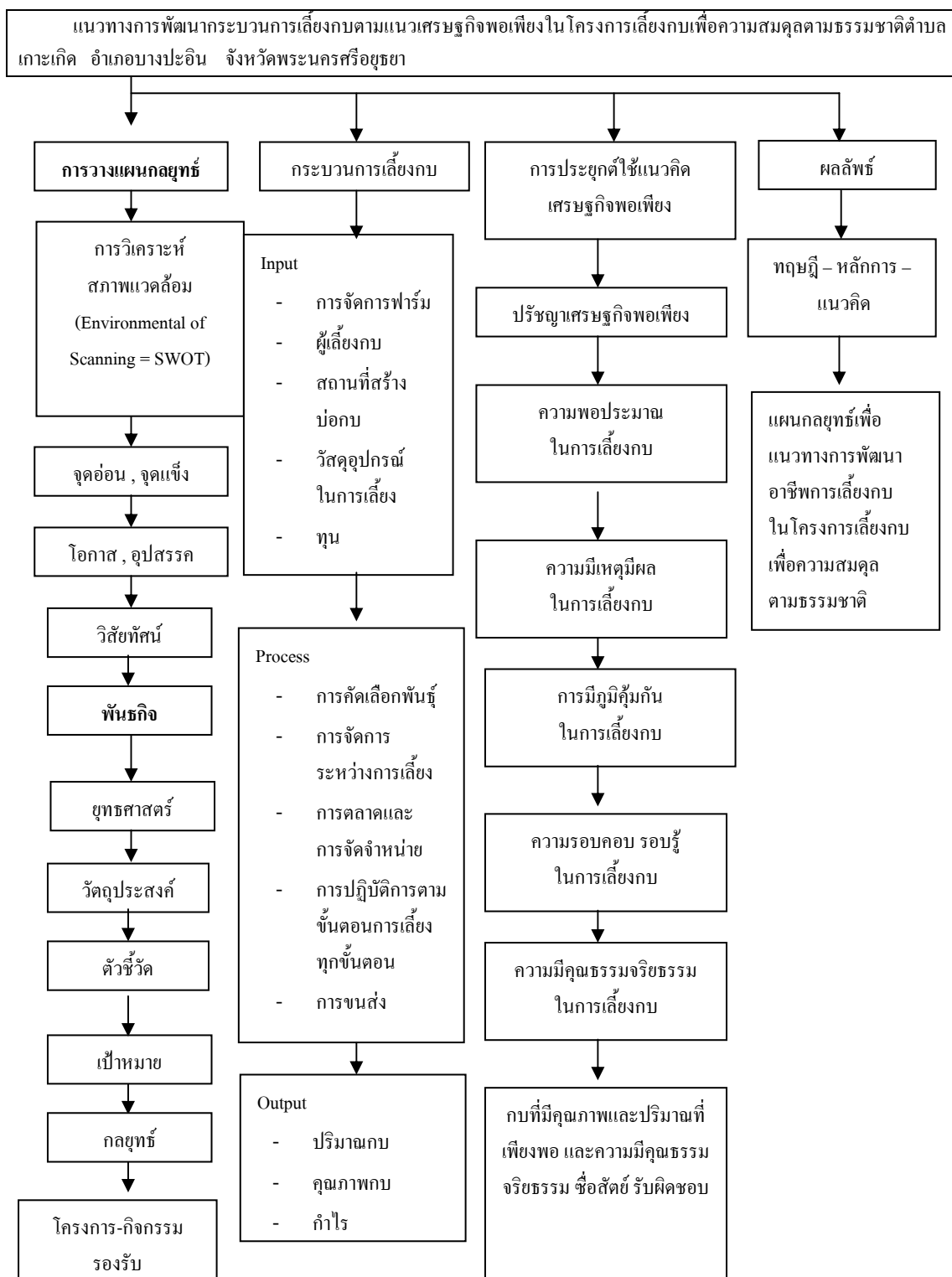
2. การพัฒนาศักยภาพและเทคโนโลยีในการเลี้ยงกบ

กิจกรรมรองรับ

1. โครงการวิจัยทดลองการให้อาหารและการบันทึกการเจริญเติบโต
2. โครงการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในชุมชน
3. โครงการสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้เลี้ยงกบเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

สรุป การวางแผนกลยุทธ์เพื่อแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบ

เพื่อความสอดคล้องตามธรรมชาติตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังแสดง
ในภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 แบบสรุปการวางแผนกลยุทธ์เพื่อแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดเป็นผู้ชายจำนวน 20 คน อายุสูงสุดอยู่ระหว่าง 45-55 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจจะด้วยค่านิยมของสังคมไทย โดยพื้นฐานการประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ต้องตรากตรำ ทำงานหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์เช่นอาชีพเกษตรกรชนบท เพราะต้องอาศัยปัจจัยด้านพื้นที่ อีกทั้งสังคมชนบทจะมีระดับการศึกษาน้อยกว่าในเมืองอาจเป็นเพราะโครงสร้างพื้นฐานและข้อจำกัดของระบบการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาสำมะโนประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548 : 10) พบว่า ประชากรมีอาชีพเกษตรกรร้อยละ 49 ของจังหวัด การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และการประมวลข้อมูลสำหรับการทำงานเพื่อเอาชนะความยากจน สถาบันพัฒนาท้องถิ่น (2547 : 10) ที่พบว่า คนจนหรือผู้มีรายได้น้อยส่วนมากจะอยู่ในชนบทหรือภาคเกษตร ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรเลี้ยงกบเป็นรายได้เสริม เช่นเดียวกับการเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ ทั้งนี้เป็นเพราะรายได้หลักหรืออาชีพหลักของเกษตรกรคือ การปลูกผักปลอดสารพิษ และทำงานในภาคการเกษตรในโครงการศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด

2. กระบวนการการเลี้ยงกบ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงกบ มีการวางแผนดีเพราะมีประสบการณ์อย่างน้อย 1 ปีแล้ว ส่วนใหญ่เลี้ยงบ่อกระชัง ใช้คนงานเลี้ยง เพียงคนเดียว เพราะเป็นอาชีพเสริม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฉันทนันท์ หลักคำ (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การเลี้ยงกบเป็นอาชีพเสริม คือ การเลี้ยงโดยซื้อลูกอ๊อดมาเลี้ยงต่อเป็นกบขุน เกษตรกรใช้พันธุ์กบ เป็นกบพันธุ์ผสม ซึ่งผสมระหว่างกบนา กับ กบงาน เพราะกบพันธุ์ผสมนี้เป็นที่ต้องการของต่างประเทศสูง และดูแลจัดการการเลี้ยงง่าย โตเร็ว และแข็งแรง สามารถกุ่มทุนได้เร็ว การเลี้ยงกบเริ่มต้นจากจำนวนกบ 1,000 ตัว ถึง 5,000 ตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิวัฒน์ พัฒนสาร (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า เลี้ยงกบตั้งแต่จำนวน 1,000 ตัวขึ้นไป และใช้ระยะเวลาเลี้ยง 2.5 เดือน ถึง 3.5 เดือน ทั้งนี้เพราะว่ากบเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีลักษณะเฉพาะ คือ เติบโตเร็วให้ผลตอบแทนระยะสั้นคุ้มค่ากับการลงทุน การลงทุนเป็นเงินทุนในระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนันท์ หลักคำ (2548 : บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่าการเลี้ยงกบใช้เทคนิควิธีที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ จึงได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าตามระดับการลงทุน กระบวนการเลี้ยงกบมีการให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปเข้าเย็น เพราะว่าการเจริญเติบโตของกบเหมาะสม การให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปหลายชนิดเลี้ยงกบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนันท์ หลักคำ (2548 : บทคัดย่อ) พบว่าในการเลี้ยงกบขุนมีการคัดขนาดกบในแต่ละบ่อสม่ำเสมอทุก ๆ 7-10 วัน ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะตอนกบขุนเป็นลูกกบอนุบาล ถ้าตัวไม่เท่ากันจะรังแกกัน โดยตัวใหญ่กัดกินตัวเล็ก ควรปฏิบัติตามขั้นตอนการเลี้ยงทุกขั้นตอน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงกบ ซึ่งได้จากธรรมชาติ ร้อยละ 40 ใช้อยู่ร้อยละ 38.55-64.63 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงเป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของกบมาก

3. การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเลี้ยงกบ พบว่า เกษตรกรเลี้ยงกบ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน ถ้าเหลือก็จำหน่ายในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาสังคม เป็นแนวคิดเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อการวิเคราะห์ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักจริยศาสตร์คือ ถือสัน โดย ซึ่งหมายความว่า ความพอดีพอเพียง พอประมาณ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเลี้ยงกบ ในความพอประมาณไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น คือการเลี้ยงกบในระดับที่พอประมาณกับทุนและแรงงานที่มี และสถานที่เลี้ยงกบต้องใกล้แหล่งน้ำ เพราะว่าการเลี้ยงกบในบ่อกระชัง ต้องแขวนกระชังกบในน้ำและใช้น้ำถ่ายบ่อหรือทำความสะอาดกระชังกบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัลลิกา เขียวหวาน (2546 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ การเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ในเขตจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมไม่สอดคล้องกับทฤษฎี แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ ส่วนที่ส่งเสริมปัจจัยที่เกี่ยวข้องและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมปฏิบัติจริง สอดคล้องกับความต้องการและเงื่อนไขทางสภาพแวดล้อมของเกษตรกร เน้นเนื้อหาการพึ่งตนเอง และการจัดการทรัพยากรการเกษตร การใช้เหตุผลในการตัดสินใจเกี่ยวกับความพอนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพัฒนาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบในการเลี้ยงกบ มีการใช้สมุนไพรร่วมกับยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงกบ ทั้งนี้ เพราะตลาดต่างประเทศจะเข้มงวดเรื่องสารตกค้างมาก สมุนไพรใช้แล้วไม่ตกค้างแต่บางครั้งต้องใช้ยาปฏิชีวนะบางตัว เพื่อรักษาโรคของกบแต่เป็นยาที่ได้รับอนุญาตแล้ว ส่วนใหญ่ใช้สมุนไพร ร้อยละ 90 และมีภูมิคุ้มกันในการระมัดระวังในการลงทุน ถ้าราคาตกต่ำก็จะเลี้ยงในปริมาณที่น้อยลงเพื่อคู่หูทางเชิงรุกและเชิงรับการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณเดือน พันธมนาวิน (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศ

พบว่า นักวิจัยที่สามารถประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำวิจัย จะทำให้การทำวิจัยนั้นมีความเป็นเลิศได้ โดยเริ่มจากการอธิบายหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของความพอเพียง 3 ประการคือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุมีผล 3) ความมีภูมิคุ้มกัน ที่ดี โดยนำมาประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงกบ ความสามารถในการคาดการณ์เพื่อนำไปสู่ความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลในการเลี้ยงกบ เกษตรกรที่จะประสบความสำเร็จ จะต้องเป็นผู้ที่พิจารณาอย่างรอบคอบระมัดระวังทุกระยะจากกระบวนการเลี้ยงเพื่ออุดช่องโหว่ที่อาจนำไปสู่ความล้มเหลวได้ เช่น การป้องกันโรคของกบ การติดตามราคาบจากตลาดผลผลิตกบ เป็นต้น มีการเรียนรู้การเลี้ยงกบซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัลลิกา เขียวหวาน (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วมมี 6 กิจกรรม ได้แก่ การฝึกอบรม การดูงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมสัมมนา การทำแปลงสาธิต และการเผยแพร่ความรู้ โดยระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ระดับการมีส่วนร่วมรับรู้ รองลงไป ได้แก่ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมทำ ส่วนการมีส่วนร่วมคิดและร่วมประเมินผลนั้นมีน้อยถึงไม่มีเลย อาจเป็นเพราะการเลี้ยงกบต้องส่วนที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยเงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรู้ที่เกี่ยวข้องวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ความรอบคอบที่จะนำความรู้ความชำนาญเหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในชั้นการปฏิบัติในการเลี้ยงกบ การเตรียมการอบรม การจัดการระหว่างการเลี้ยง การขนส่ง การแปรรูป การตลาดและการจัดจำหน่าย การควบคุมคุณภาพกบและปริมาณกบ โดยรวมถึงผลผลิตกบทั้งหมด เกษตรกร การเลี้ยงกบโดยมีความซื่อสัตย์รับผิดชอบ ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณเดือน พันธุนาวิน (2550 : บทคัดย่อ) พบว่า ในเงื่อนไขประการ ที่ 2 คือ ความซื่อสัตย์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งอาจจะเป็นการเกี่ยวข้องกับการมีคุณธรรมจริยธรรมในการเลี้ยงกบด้วยเป็นว่าในการเผยแพร่ข้อมูลเทคโนโลยี ความรู้ในด้านต่าง ๆ ด้วยเงื่อนไขที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในความคุณธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบลูกค้าและแรงงาน มีความรับผิดชอบในผลผลิตกบที่มีคุณภาพ มีบริการหลังการขายมีความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบตามแนวเศรษฐกิจในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยมีความเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การวิจัย พบว่า เกษตรกรขาดการสนับสนุนด้านแหล่งทุน ควรส่งเสริมด้านแหล่งเงินทุน ที่จะให้เกษตรกรนำมาลงทุนเลี้ยงกบ เพื่อป้องกันเงินทุนนอกระบบ

1.2 การวิจัยศึกษาปัญหา พบว่าต้องการตลาดต่างประเทศให้กว้างขึ้นควรสำรวจความต้องการของตลาดผลผลิตกบทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในความต้องการที่แท้จริงทั้งด้านปริมาณ ด้านคุณภาพและหาวิธีการขยายตลาดต่างประเทศให้กว้างมากขึ้น

1.3 การวิจัยศึกษาปัญหา พบว่า วัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ไม่สอดคล้องและเหมาะสม ควรส่งเสริมการใช้วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุคืบจากธรรมชาติและเทคโนโลยีเชิงประยุกต์เพื่อการลดต้นทุน อีกทั้งการรักษาสิ่งแวดล้อม

1.4 ภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมให้ความรู้ แก่ เกษตรกร และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จากเกษตรกรผู้เลี้ยงกบด้วยกัน และผู้เชี่ยวชาญกับเกษตรกร

1.5 ด้าน รัฐควรมีนโยบาย ส่งเสริมการผลิตกบและการส่งออกผลผลิตกบอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนและครอบคลุม

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1 ด้านวิชาการ ควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลี้ยงกบ การตลาด การวิจัยและพัฒนา การใช้ระบบสารสนเทศ ให้เกษตรกรมีความรู้ประสบการณ์ เพิ่มศักยภาพด้านการเลี้ยงกบ มีการจัดสัมมนาต่างพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการศึกษาดูงานจากฟาร์มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลดีเด่น

2.2 ด้านผู้ปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายเพื่อต่อรองกันกับตลาดราคากบ ต่อรองกับบริษัทผลิตอาหารกบสำเร็จรูป และพ่อค้าคนกลาง

2.3 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพเลี้ยงกบแบบครบวงจร

2.4 ควรสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกบพึ่งตนเองมากกว่ารอรับความช่วยเหลือทางภาครัฐ

2.5 นำแผนกลยุทธ์เพื่อแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบ ไปปฏิบัติจริงในระดับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเลี้ยงกบตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในขนาดของสถานที่เลี้ยงกบที่ต่างกัน เช่น เปรียบเทียบระหว่างฟาร์มเลี้ยงกบที่มีขนาดใหญ่กับฟาร์ม

เลี้ยงกบที่มีขนาดเล็ก เพื่อจะได้ทราบผลการเลี้ยงในขณะที่ขนาดของสถานที่เลี้ยงต่างกัน แต่ระยะเวลาการเลี้ยงกบแต่ละรุ่นเท่ากัน

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกระบวนการเลี้ยงกบบริเวณที่ตั้งฟาร์มเลี้ยงต่างกัน เช่น เปรียบเทียบระหว่างการเลี้ยงกบนอกโครงการฯ และการเลี้ยงกบในโครงการ เลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติเพื่อจะได้ทราบผลการเลี้ยงที่บริบทหรือสิ่งแวดล้อมต่างกัน

3. ควรมีการนำแผนกลยุทธ์ไปทดลองปฏิบัติจริงในการเลี้ยงกบทุกฟาร์มเลี้ยงกบที่เลี้ยงแบบครบวงจร และศึกษาผลเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนกลยุทธ์ในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบ